

29.1.2023

לכבוד
מר איתמר בן גביר
השר לביטחון לאומי
דוא"ל: sar@mops.gov.il

לכבוד
עו"ד גלי בהרב-מיארה
היועצת המשפטית לממשלה
פקס: **02-6467001**

שלום רב,

דחוף ביותר !

הנדון: ההוראה להגברת היקף הריסת הבתים בירושלים המזרחית

הרינו לפנות אליכם בזאת בדרישה לפעול לביטול הוראת השר לביטחון לאומי מיום 28.1.2023 בדבר הריסת הבתים במזרח ירושלים (להלן: ההוראה) ולהפסיק באופן מיידי את יישומה. מדובר בהוראה שניתנה בחוסר סמכות, מניעה זרים והיא מהווה ענישה קולקטיבית כנגד האוכלוסייה הפלסטינית בירושלים המזרחית.

1. ביום 28.1.2023 התפרסם בכלי התקשורת כי השר לביטחון לאומי, איתמר בן גביר, "הורה להרוס בתים בלתי חוקתיים במזרח ירושלים בעקבות הפיגוע בנווה יעקב".

<https://www.haaretz.co.il/news/politics/2023-01-28/ty-article/.premium/00000185-f91b-def6-a7b5-fd1f2c190000>

2. למחרת, ביום 29.1.2023, הוחל ביישומה של ההוראה ובית של משפחה פלסטינית נהרס בגיבל מוכבר. בעקבות ההריסה, השר בן גביר צייץ כי היא בוצעה בהתאם למדיניות שלו וכי "המשטרה בשיתוף עיריית ירושלים התחילו הבוקר בהריסת בתים בלתי חוקיים במזרח העיר".

3. נתחיל בכך כי ההוראה הנ"ל מחוסרת היא כל סמכות, ועל כן הינה בטלה ומבוטלת. השר לביטחון לאומי אייננו מוסמך לתת הוראה מעין זו במסגרת הסמכויות המוענקות לו כשר. סמכויות כנ"ל גם אינן נתונות למרות המשטרה על פי החקיקה מכוחה היא פועלת.

4. מכל מקום, ההוראה הנ"ל מהווה, ללא ספק, ענישה קולקטיבית כנגד תושבי ירושלים המזרחית הפלסטינים, וזאת בניגוד הן למשפט הישראלי והן למשפט הבינלאומי. תזמון ההוראה וההקשר להוצאתה מוכיחים כי היא באה כפעולה נקמנית על המתרחש בימים האלה באזור וכי היא מבקשת להשתמש באוכלוסייה האזרחית על מנת להשיג מטרות פוליטיות. אי לכך, ההוראה מנוגדת היא לעקרונות המשפט המנהלי מאחר ובבסיסה מניעים זרים ופסולים. הוראה מעין זו גם פוגעת בעצמאות הפעלת שיקול דעתם של הגופים המוסמכים להחליט לגבי עניינים הקשורים לתחום הבנייה והרישוי. שכן, על הגופים המוסמכים לעניינים אלה להפעיל את שיקול דעתם באופן פרטני ותוך כדי שקילת השיקולים הרלוונטיים ולאחר בדיקת התשתית העובדתית המלאה בכל מקרה ומקרה לגופו.

5. חשוב להדגיש בהקשר זה את הידוע לכל, כי הבנייה הלא מוסדרת בירושלים המזרחית הינה תוצאה של מדיניות שיטתית ועקבית של הרשויות הישראליות מאז הכיבוש בשנת 1967 והסיפוח הבלתי חוקי שבא לאחוריו. מדיניות זו מאופיינת בהצבת חסמים ומכשולים אינספור למניעת הבנייה והפיתוח בקרב התושבים הפלסטינים ובאזורים בהם הם מתגוררים, וזאת במטרה לשרת אינטרסים פוליטיים לא לגיטימיים של ישראל ככוח כובש באזור. כך למשל, מאז תחילת הכיבוש לא ניתנה כל הזדמנות להתאים את אפשרויות הפיתוח את האוכלוסייה הפלסטינית בירושלים המזרחית לצרכים האמיתיים שלה. מסקנות אלה עולות בבירור מדו"ח עמותות עיר עמים ובמקום – מתכננים למען זכויות תכנון המלמד כי על מדיניות ישראלית ממושכת של הכשלת תכנון לפיתוח האוכלוסייה הפלסטינית באמצעות חסמים פוליטיים, תכנוניים ובירוקרטים. כפי שמתואר בדו"ח, מאז שנת 1967, הפקיעו השלטונות הישראליים יותר מ-38% משטחי ירושלים המזרחית לטובת בניית התנחלויות ורק כ-15% מהשטחים באזור מיועדים למגורים בעבור האוכלוסייה הפלסטינית. עוד מלמד הדו"ח כי אף בשטחים מצומצמים ביותר אלה, אחוזי הבנייה המותרים נמוכים במיוחד. בנסיבות האמורות, ההוראה הנדונה מהווה חוספת חטא על פשע כלפי תושבי ירושלים המזרחית הפלסטינים.

(ראו, עיר עמים ובמקום – מתכננים לזכויות תכנון, "הכל מתוכנן: על מדיניות של הכשלת תכנון בשכונות הפלסטיניות בירושלים", פברואר 2017. ניתן לעיין בדו"ח בקישור הבא: bimkom.org/wp-content/uploads/2017/02/הכל-מתוכנן-על-מדיניות-של-הכשלת-תכנון-בשכונות-הפלסטיניות-בירושלים-2017.pdf).

6. אין ספק, כי ההוראה הנדונה תביא לפגיעה בקניין ובמדור ויכולות להיות לה השלכות רות אסון על משפחות פלסטיניות רבות. ההוראה גם פוגעת בכבוד האדם, היות והיא ניתנה ומופעלת באופן בררני על בסיס גזעני כלפי התושבים הפלסטינים. ההוראה הנ"ל, במידה ותיושם, תהווה גם הפרה בוטה למשפט הבינלאומי ההומניטרי. בין היתר, הריסה כאמור תהא מנוגדת לתקנה 23(g) לתקנות האג האוסרת על הריסת רכוש בנסיבות האמורות. נציין בהקשר הזה כי הריסה נרחבת של בתים של האוכלוסייה המוגנת בירושלים המזרחית (extensive destruction) תהווה גם הפרה בוטה לאמנת ג'נבה הרביעית משנת 1949 על פי סעיף 147 לאמנה.

לאור כל האמור לעיל, נבקשכם לפעול לביטול ההוראה דנן ולהורות על הפסקה מיידית של יישומה.

אודה לקבלת התייחסותך בדחיפות.

מכתוב רב,
סוהאד בשארה, עו"ד